

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО БЮДЖЕТУ ЧУПАХІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
ГРОМАДИ НА 2023 РІК**

**Інформація про соціально-економічний стан Чупахівської селищної ТГ
у 2022 році та прогноз на 2023 рік, які покладено в основу
бюджету селищної ТГ**

Ситуація в економічній та соціальній сферах Чупахівської селищної територіальної громади відповідає загальнодержавним тенденціям.

У 2022 році на економічну ситуацію в громаді мало вплив продовження впровадження карантинних обмежень, пов'язаних з поширенням коронавірусної інфекції COVID-19 та введення воєнного стану в Україні.

У лютому 2022 року розпочалася широкомасштабна збройна агресія російської федерації в Україні. 24 лютого 2022 року Указом Президента України введено воєнний стан, який продовжено і дотепер. Військові дії спричинили руйнівний вплив на життя людей та масове порушення ланцюгів економічної діяльності, руйнування інфраструктури, що насамперед призводить до значних економічних втрат як в Чупахівській селищній територіальній громаді, так і в Україні, а також в регіоні Європи, Центральній Азії та решти світу.

Аналітична частина.

**Географічне розташування селищної територіальної громади, опис
суміжних територій.**

Чупахівська селищна територіальна громада утворена 15 серпня 2017 року шляхом об'єднання Чупахівської селищної ради та Грінченківської, Ландратівської сільських рад Охтирського району. Межує з Чернеччинською сільською територіальною громадою, Комишанською сільською територіальною громадою та Лебединською міською територіальною громадою.

Згідно розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 року №723-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження терitorій територіальних громад Сумської області» до Чупахівської селищної територіальної громади з листопада 2020 року приєдналися дві сільські ради – Олешнянська та Довжицька. Відповідно Чупахівська громада з 1 січня 2021 року об'єднує 4 сільських ради та 1 селищну раду.

До складу Чупахівської селищної територіальної громади входять 22 населених пункти: смт Чупахівка та села Всадки, Грінченкове, Грунька, Духовниче, Коновалик, Ландратівка, Новопостроєне, Оленинське, П'яткине, Розсохувате, Соборне, Софіївка, Довжик, Буро-Рубанівка, Олешня, Горяйстівка, Комарівка, Лисе, Нове, Пасіки, Садки.

Чупахівська селищна ТГ займає плошу 273,551 кв.км.

Адміністративний центр – селище Чупахівка. Питома вага громади в області за територією – 0,15%, по населенню – 0,5%. Для громади характерним є переважання сільського населення, на характер розселення якого значно впливають природні умови.

Демографічна ситуація

Станом на 01.10.2022 на території громади проживало 4557 осіб. Чисельність населення віком від 18 років – 3962 осіб. Кількість дітей – 595 особи. Низька урбанізація та щільність населення створюють додаткові проблеми у розвитку громади, пов'язані з обмеженістю трудових ресурсів.

Агропромисловий комплекс

Однією із базових галузей економіки Чупахівської селищної територіальної громади є сільське господарство. Галузь формує продовольчу та, у визначених межах, економічну, екологічну та енергетичну безпеку, забезпечує розвиток технологічно пов'язаних галузей економіки і формує соціально-економічні основи розвитку сільських територій.

Аграрний сектор є стратегічно важливою галуззю економіки Чупахівської селищної територіальної громади.

Станом на 01 січня 2022 року агропромисловий комплекс громади формують близько 23 од. сільськогосподарських підприємств різних форм.

У галузевій структурі сільського господарства провідне місце належить рослинництву. Перевага надається вирощуванню зернових культур (пшениця, ячмінь – озимий та ярий, соняшник). Як прибуткова галузь, зерновиробництво є одним з основних джерел надходжень для сільгосптоваровиробників.

Сільськогосподарські підприємства, які працюють на території громади, постійно дотримуються сівозміни та проводять сортовановлення всіх сільськогосподарських культур в обсязі посівних площ насінням нових та перспективних сортів високого репродуктивного складу.

Одними з найбільших бюджетоутворюючих підприємств на території Чупахівської СТГ є ПСП АФ «Піонер» (питома вага надходжень – 20,6%), ПСП АФ «Десна» (питома вага надходжень – 8,4%), ТОВ «Жасмін» (питома вага надходжень – 3,5%), ПСП «Ташань» (питома вага надходжень – 7,4%), ТОВ «Нива-Агротех» (питома вага надходжень – 5,1%), ПП «Довжик» (питома вага надходжень – 10,9%).

ПСП АФ «Піонер» окрім вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур також займається розведенням великої рогатої худоби молочних порід, іншої великої рогатої худоби та буйволів, коней, овець і кіз, свиней, свійської птиці. Ще одним різновидом діяльності даного підприємства є оптова торгівля зерном, необрбленим тютюном, насінням і кормами для тварин, живими тваринами, фруктами й овочами, молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами.

У промисловості провідне місце належить ПСП АФ «Піонер», яке займається таким видам діяльності як перероблення молока, виробництво масла та сиру, виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, м'яса, олії та тваринних жирів. Виробництво готових кормів для тварин, що утримуються на фермах.

На території Чупахівської селищної територіальної громади зареєстровано 63 фізичних осіб-підприємців.

Промисловість

У промисловості провідне місце належить ПСП АФ «Піонер», яке

займається таким видам діяльності як перероблення молока, виробництво масла та сиру, виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, м'яса, олії та тваринних жирів. Виробництво готових кормів для тварин, що утримуються на фермах

Малий і середній бізнес

На території Чупахівської селищної територіальної громади зареєстровано 75 фізичних осіб-підприємців.

Транспортна мережа

Основною проблемою транспортної інфраструктури в Чупахівській селищній територіальній громаді є незадовільний стан доріг. Загальна протяжність вулично-дорожньої мережі становить 93 кілометри, у тому числі з твердим покриттям – 65 км, ґрунтовим покриттям – 28 км.

У 2023 році планується продовження виконання робіт з капітального та поточного ремонту дорожнього покриття доріг комунальної форми власності населених пунктів громади на найбільш проблемних ділянках.

У 2022 році розпочато розробку ПКД на капітальний ремонт із заміною покриття доріг комунальної власності по вул. Покровська, вул. Шевченка, вул. Садова, вул. Тополянська, вул. Заозерна, пров. Садовий в смт Чупахівка.

ЖКГ

На території Чупахівської селищної територіальної громади централізованим водопостачанням забезпечено близько 20% населення. Для подачі питної води використовуються 4 артезіанські свердловини (з них 4 - комунальні). Централізоване водопостачання наявне в 3 населених пунктах, зокрема: смт Чупахівка, с. Довжик, с. Лантратівка. Послуги з централізованого водопостачання надає КП «Добробут» Чупахівської селищної ради.

З метою вирішення питання забезпечення населення громади якісною питною водою, у 2022 році виготовлено проектно-кошторисну документацію на будівництво водогінної мережі в смт Чупахівка за рахунок субвенції на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій в сумі 620,0 тис. грн., в 2023 році заплановано розпочати будівництво водогону.

В інших населених пунктах для господарсько-питного водопостачання населення використовуються шахтні колодязі в кількості 66 одиниць та індивідуальні свердловини, розташовані переважно на присадибних ділянках.

Населені пункти Чупахівської селищної територіальної громади забезпечуються електроенергією від повітряних та кабельних електрических мереж. Джерелом електропостачання громади є трансформаторні підстанції ПС 110/35/10 кВ. Подальше перетворення електроенергії відбувається переважно трансформаторними підстанціями 10/0,4 кВ.

Загальна кількість світильників вуличного освітлення – 529 од. Заплановано забезпечення вуличним освітленням вул.Дружби, вул.Мічуріна, вул.Робочої, вул.Лугової смт Чупахівка.

Газопостачання споживачів Чупахівської селищної територіальної громади здійснюється природним газом. Територією громади проходить значна кількість газопроводів високого та середнього тиску.

Газифіковано 9 населених пунктів громади: смт Чупахівка, с. Олешня,

с. Горяйстівка, с. Грінченкове, с. Довжик, с. Лантратівка, с. Новопостроєне, с. Оленинське, с. П'яткине, с. Соборне.

Заходи благоустрою

Виконуючи заходи щорічних акцій «За чисте довкілля» та «Дня благоустрою територій населених пунктів», протягом року в громаді проводились заходи з благоустрою, зокрема толоки, в ході яких ліквідовувались стихійні сміттєзвалища, вивозилось сміття, випилювались аварійні дерева, самосійна поросль. Для закладів соціальної сфери заготовлено 85,5 м. куб. дров. З метою недопущення підтоплень під час сильних дощів та паводку, видалено поросль і намул з дренажних канав в смт.Чупахівка.

По всіх населених пунктах громади проведені роботи по впорядкуванню кладовищ (24 одиниці). Протягом травня місяця проводилось впорядкування територій біля меморіалів, пам'ятників і місць почесних поховань.

На протязі року, по необхідності, Комунальним підприємством «Добробут» Чупахівської селищної ради, обкошувались території установ і організацій комунальної власності, узбіч доріг до населених пунктів громади, проводились заходи по боротьбі з карантинними рослинами. Проведено ямковий ремонт (протяжністю до 2 км.) та грейдерування на дорогах комунальної власності.

У рамках всеукраїнської Програми «Заквітчаймо рідний край», облаштовувались газони, висаджувались квіти.

Охорона здоров'я

Медична мережа громади нараховує КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Чупахівської селищної ради, Олешнянський АЗПСМ та 3 фельдшерсько-акушерських пунктів та 2 фельдшерських пунктів.

Станом на 01.12.2021 року заключено 3223 декларацій. Фінансування медичної мережі здійснюється за рахунок заключених декларацій з сімейними лікарями з Національної служби здоров'я України, а також з місцевого бюджету згідно програми фінансової підтримки Комунального некомерційного підприємства «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Чупахівської селищної ради на 2022 рік (зі змінами) в сумі 1 559,6 тис. грн, програми забезпечення медичною стоматологічною допомогою населення Чупахівської обєднаної територіальної громади на 2022 рік (зі змінами) в сумі 357,7 тис. грн., програми забезпечення надання ПМД населенню Чупахівської селищної територіальної громади ліжками денного стаціонару Чупахівської АЗПСМ Комунального некомерційного підприємства «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Чупахівської селищної ради на 2022 рік (зі змінами) в сумі 349,3 тис. грн., програми забезпечення надання ПМД населенню Чупахівської селищної територіальної громади черговим кабінетом Чупахівської АЗПСМ Комунального некомерційного підприємства «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Чупахівської селищної ради на 2022 рік (зі змінами) в сумі 73,9 тис. грн., а також програми безоплатного забезпечення лікарськими засобами за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань, безоплатне забезпечення виробами медичного призначення деяких категорій населення та забезпечення молочними сумішами дітей до 2-х років з

малозабезпечених сімей по Комунальному некомерційному підприємству «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Чупахівської селищної ради на 2022 рік (зі змінами) в сумі 136,7 тис. грн.

У 2021 році з Державного бюджету України було виділено субвенцію на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій, а саме 700,0 тис. грн. на капітальний ремонт приміщення та 800,0 тис. грн. на придбання медичного обладнання для Чупахівської амбулаторії загальної практики сімейної медицини КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги». На даний момент проект по капітальному ремонту приміщення призупинено, продовжено буде у 2023 році.

Освіта

На території Чупахівської селищної територіальної громади налічується дві школи та один дошкільний навчальний заклад. У 2022-2023 навчальному році у 23 класах закладів загальної середньої освіти навчається 315 учні, середня наповнюваність у класах становить 14 учнів.

У закладах дошкільної освіти виховується 72 дитини. Рівень охоплення дошкільною освітою дітей від 1 до 6 років становить 81,0% (місто – 75%, село – 100,0%), від 3 до 6 років – 89,9% (місто – 87%, село – 95,7%).

Показник охоплення різними формами дошкільної освіти дітей віком від 3 до 6 років становить 100%.

Шкільними автобусами забезпечені підвіз 240 (із них – 52 дошкільнят) дітей (100%), які проживають за межею пішохідної доступності до закладів освіти та в зворотному напрямку.

Упродовж 5 років у громаді впроваджуються заходи спрямовані на створення комфорних умов для школярів. За цей час придбано мультимедійне обладнання, дидактичний матеріал. Класні кімнати учнів Нової української школи оснащені новими сучасними меблями (столи та стільці учнівські, осередок для вчителя, шафи для дидактичного матеріалу, тематичні зони).

У перший рік існування громади з Державного бюджету України було виділено субвенцію на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій для реконструкції другого корпусу Чупахівської ЗОШ I-III ступенів Чупахівської селищної ради в сумі 2 720,0 тис грн. За рахунок цих коштів було замінено дах, вікна та двері, а також утеплено фасад будівлі. У 2022 році завдяки додатково виділеної субвенції в розмірі 3,0 млн. грн. реконструкцію завершено. Планується в 2023 році приміщення здати в експлуатацію.

За кошти ЮНІСЕФ в опорному закладі було замінено вхідні двері та двері запасного виходу на суму 100,0 тис. грн.

За залишки освітньої субвенції 226826,24 грн. розпочали обладнання класу Безпеки в Олешнянському НВК: загальноосвітньої школи I-III ступенів – закладу дошкільної освіти ім. Героя Радянського Союзу Степана Долгого Чупахівської селищної ради.

Основні проблемні питання:

- потреба в подальшому проведенні капітальних та поточних ремонтів загальноосвітніх, дошкільних, медичних закладів та клубних установ;
- проведення капітальних та поточних ремонтів дороги державної та

комунальної власності;

- забезпечення питною водою населених пунктів громади;
- зникнення води в шахтних колодязях;
- зношеність основних фондів комунальних підприємств, інженерної інфраструктури, житлового фонду, застаріле енерговитратне обладнання;
- високий рівень безробіття;
- недостатній розвиток підприємництва в сільській місцевості;
- низький рівень заробітної плати.

Інформація про виконання селищного бюджету за 11 місяців 2022 року

До загального фонду бюджету селищної ТГ за 11 місяців 2022 року надійшло 14 883,89 тис. грн **власних доходів**, бюджетні призначення на відповідний період по загальному фонду виконано на 80,42%.

Податок з доходів фізичних осіб займає в структурі доходів загального фонду бюджету селищної ОТГ 47,3%. За 11 місяців 2022 року надійшло 8 034,48 тис. грн даного податку, що становить 78,38% до уточнених планових показників. У порівнянні з минулим роком надходження по даному виду податку зменшилися на 9%.

Місцеві податки і збори надійшли в сумі 5 843,65 тис. грн, що складає 78,60% до уточнених планових показників. У порівнянні з минулим роком надходження по даному виду податку зменшилися на 15,52%. Планові показники по податку на землю виконані на 42,56%, надійшло 1 239,88 тис. грн., у порівнянні з відповідним періодом 2021 року надходження зменшилися на 51,71% або на 1 327,5 тис. грн. Податку на нерухоме майно отримали 153,54 тис. грн, що становить 163% до плану, у порівнянні з відповідним періодом минулого року надходження зросли на 72,89% відсотка.

До місцевих податків зараховується єдиний податок, до бюджету селищної ТГ надійшло 4 431,48 тис. грн, що склало 95,76% до уточненого плану, у порівнянні з відповідним періодом 2021 року надходження збільшилися на 4,87% або на 205,95 тис. грн.

Акцизний податок надійшов у сумі 43,58 тис. грн, що становить 41,58% до плану.

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування надійшла у сумі 628,96 тис. грн, що склало 141,15% до плану на відповідний період та більше ніж за відповідний період минулого року на 56%.

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (крім рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування) надійшла у сумі 249,48 тис. грн, що склало 138,6% до плану на відповідний період, в минулому році даного податку надійшло 207,35 тис. грн.

На 1,02% виконано планові показники по державному миту, отримано 0,1 тис. грн, що складає 1,06% минулорічних надходжень.

Кошти по адміністративних штрафах надійшли в сумі 1,02 тис. грн, що склало 9,36%, в минулому році надійшло 10,82 тис. грн.

Адміністративних зборів за січень-листопад надійшло 80,248 тис. грн, що складає 100,05% до плану, та 86,7% до відповідного періоду минулого року.

Інші неподаткові надходження надійшли до бюджету в сумі 1,2 тис. грн.

За 11 місяців 2022 року до бюджету селищної ТГ залучено 15 264,9 тис. грн надходжень з Державного бюджету, а саме:

- базову дотацію у сумі 4 952,2 тис. грн;

- освітню субвенцію у сумі 10 312,7 тис. грн, що становить 100% до плану.

За 11 місяців 2022 року до бюджету селищної ТГ з інших місцевих бюджетів надійшли:

- субвенція з місцевого бюджету на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету – 55,43 тис. грн.;

- субвенція з місцевого бюджету за рахунок залишку коштів субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, що утворився на початок бюджетного періоду – 17,9 тис. грн.

До спеціального фонду бюджету селищної ТГ за 11 місяців 2022 року надійшло власних доходів у сумі 3 995,39 тис. грн.

Отримано кошти екологічного податку та грошові стягнення за шкоду заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього середовища в сумі 21,8 тис. грн.

Власних надходжень бюджетних установ за 11 місяців 2022 року отримано в сумі 3 873,58 тис. грн. Від платних послуг надійшло 168,73 тис. грн, від оренди майна бюджетних установ 11,5 тис. грн та від інших джерел власних надходжень 3 688,63 тис. грн (гуманітарна допомога).

Надходження бюджетних установ від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна) надійшли в сумі 4,7 тис грн.

Видатки

Фінансування **видатків** здійснювалося відповідно до затверджених бюджетних призначень з урахуванням пропозицій головних розпорядників коштів селищного бюджету.

Із загального фонду бюджету селищної ТГ за 11 місяців 2022 року проведено видатків на суму 29 403,0 тис. грн, що становить 83,38% до планових призначень на вказаний період.

Видатки спеціального фонду склали 6 087,1 тис. грн. Капітальні видатки за січень-листопад становлять 2 356,6 тис. грн.

За економічною структурою витрат основна частина бюджетних коштів (без трансфертів) направлена на видатки із заробітної плати та нарахування – 25 309,99 тис. грн або 92,57% від загальної суми проведених видатків (без цільових видатків), на оплату спожитих бюджетними установами енергоносіїв та комунальних послуг – 1 873,0 тис. грн – 6,85%, на медикаменти та харчування – 157,9 тис. грн – 0,58%. Всього на захищені статті протягом одинадцяти місяців спрямовано видатків на суму 27 340,893 тис. грн, або 92,99 % від загальної суми видатків (без цільових видатків).

Органи місцевого самоврядування

На утримання Чупахівської селищної ради, відділу освіти, культури, туризму, молоді та спорту, відділу соціального захисту населення, служби у справах дітей та фінансового відділу із загального фонду бюджету селищної ТГ за січень-листопад 2022 року використано 5 219,6 тис. грн.

Із спеціального фонду за січень-листопад по органах місцевого самоврядування видатки становлять 159,6 тис. грн.

У галузевій структурі видатків на органи місцевого самоврядування з відділами спрямовано 17,75% від загальної суми видатків загального фонду бюджету за 11 місяців.

Освіта

На установи закладів освіти із загального фонду бюджету селищної ТГ за звітний період проведено видатків на суму 18 345,8 тис. грн, що становить 62,39% від видатків загального фонду селищного бюджету. Зокрема по закладах дошкільної освіти – 2 171,4 тис. грн, на заклади загальної середньої освіти – 16 174,4 тис. грн.

На оплату праці з нарахуваннями спрямовано 16 619,0 тис. грн, що становить 90,59% загального обсягу видатків. На оплату енергоносіїв спрямовано 1 334,2 тис. грн, або 7,27%.

Видатки спеціального фонду по галузі склали 89,1 тис. грн. Капітальні видатки за січень-листопад становлять 0,00 тис. грн.

Вартість харчування одного вихованця ЗДО за рахунок бюджетних коштів становить 20,50 грн (для дітей віком від 1 до 3 років), 30,65 грн (для дітей віком від 3 до 6 років), за рахунок батьківської плати – 13,67 грн (для дітей віком від 1 до 3 років) та 20,44 грн (для дітей віком від 3 до 6 років) і становить 17,6 тис. грн.

Вартість харчування 1 учня закладів загальної середньої освіти становить 19,32 грн, за рахунок бюджету 10,00 грн. та становить 63,5 тис. грн.

Соціальний захист населення

Загальний обсяг видатків на соціальний захист населення по бюджету селищної ТГ протягом 11 місяців 2022 року склав 1 320,4 тис. грн.

На надання пільг окремим категоріям громадян з оплати послуг зв'язку за січень-листопад спрямовано 2,0 тис. грн.

На утримання та забезпечення діяльності центру соціальних служб за січень-листопад спрямовано 929,9 тис. грн, що складає 70,43% призначень на період.

На оплату праці з нарахуваннями спрямовано 921,9 тис. грн, що становить 69,82% загального обсягу видатків.

На утримання та забезпечення соціальними послугами за місцем проживання громадян, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю за січень-листопад спрямовано 373,70 тис. грн, що становить 28,30% призначень на період.

Компенсаційні виплати становлять 0,2 тис. грн., інші заходи у сфері соціального захисту – 12,4 тис. грн.

Видатки спеціального фонду склали 3 463,9 тис. грн., з них 3 402,3 тис. грн. гуманітарна допомога.

Культура і мистецтво

На утримання установ культури і мистецтва та на заходи, передбачені місцевими програмами з бюджету селищної ТГ використано 1 526,0 тис. грн, або 5,19 % від видатків загального фонду селищного бюджету.

На утримання будинків культури громади спрямовано 1 162,5 тис. грн, що складає 76,18% призначень на період.

На утримання бібліотек протягом 11 місяців 2022 року спрямовано 363,5 тис. грн, що складає 23,82 % призначень на період.

Питома вага у видатках на заробітну плату становить 92,63% або 1413,6 тис. грн. На оплату енергоносіїв спрямовано 82,7 тис. грн, або 5,42%.

За рахунок спеціального фонду проведено видатків на суму 18,0 тис. грн, у тому числі на капітальні видатки спрямовано 18,0 тис. грн.

Фізична культура і спорт

Видатки на фізичну культуру і спорт по бюджету селищної ТГ за одинадцять місяців становлять 0,00 тис. грн.

Житлово-комунальне господарство

Загальний обсяг видатків по бюджету селищної ТГ на житлово-комунальне господарство протягом 11 місяців 2022 року склав 632,05 тис. грн. або 2,15% від видатків загального фонду селищного бюджету. Видатки на благоустрій за рахунок загального фонду становлять 216,7 тис. грн. На забезпечення діяльності водопровідно-каналізаційного господарства за січень-листопад проведено видатків на суму 11,7 тис. грн. На виконання програм фінансової підтримки Комунального підприємства «Добробут» Чупахівської селищної ради на 2022 рік, розвиток функціонування систем вуличного освітлення, внутрішніх мереж, водо-, електропостачання та водовідведення Чупахівської селищної ради на 2021-2023 роки, розвиток лісового господарства Чупахівської селищної ради на 2021-2023 роки, «Соціальний автобус Чупахівської селищної ради на 2021-2023 роки» використано коштів у сумі 397,7 тис. грн.

За рахунок спеціального фонду за січень-листопад видатки на житлово-комунальне господарство склали 0,00 тис. грн.

Економічна діяльність

По загальному фонду на утримання автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури проведено видатків на суму 50,0 тис. грн.

У січні-листопаді 2022 року по членських внесках до асоціацій органів місцевого самоврядування на суму 7,7 тис. грн.

По спеціальному фонду:

виконання інвестиційних проектів в рамках здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій – 2 356,6 тис. грн.;

реконструкція та реставрація інших об'єктів – 2 356,6 тис. грн.

Загальні особливості формування показників бюджету селищної територіальної громади на 2023 рік

В основу розрахунків проєкту бюджету селищної ТГ на 2022 рік покладено Податковий та Бюджетний кодекси України з урахуванням змін.

При формуванні проєкту рішення про бюджет Чупахівської селищної територіальної громади на 2023 рік враховано також основні прогнозні показники економічного і соціального розвитку та показники, доведені листом Міністерства фінансів України від 15.08.2022 № 05110-14-6/17891.

Проект рішення «Про бюджет Чупахівської селищної територіальної громади на 2023 рік» розроблений за типовою формою, затверджену наказом Міністерства фінансів України від 03.08.2018 року №668 (із змінами та доповненнями).

Проект рішення «Про бюджет Чупахівської селищної територіальної громади на 2023 рік» погоджений виконавчим комітетом селищної ради та обговорений на бюджетній комісії.

Оцінка доходів бюджету селищної ТГ на 2023 рік

Показники дохідної частини бюджету Чупахівської селищної ТГ на 2023 рік розроблені на базі основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України із застосуванням норм чинних Бюджетного та Податкового кодексів України, з урахуванням змін та доповнень.

При прогнозуванні дохідної частини бюджету селищної ТГ на **2023 рік** було враховано:

- статистичні показники, які використовуються при розрахунку прогнозних надходжень податків та зборів, зокрема за 2021 рік, очікувані макропоказники Мінекономіки на 2022 рік та прогнозні (попередні) на 2023 рік;
- фактичне виконання дохідної частини бюджету за результатами 2019 – 2021 років і 11 місяців 2023 року;
- продовження на 2023 рік дії тимчасової норми щодо підвищеного (+ 4%) нормативу зарахування податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів (крім бюджету м. Києва);
- скасування з 2023 року оподаткування податком на доходи фізичних осіб грошового забезпечення та інших виплат військовослужбовцям;
- періоди дії воєнного стану та ліквідації наслідків збройної агресії проти України.

Загальний розмір доходів бюджету селищної ТГ з урахуванням міжбюджетних трансфертів визначений у сумі 43 855,1 тис. грн, у тому числі загального фонду 43 296,3 тис. грн, спеціального фонду – 558,8 тис. грн.

До доходів загального фонду бюджету селищної ТГ належать доходи, визначені ст. 64 Бюджетного кодексу України та такі надходження, відповідно до проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» а також:

- базова дотація – 14 429,4 тис. грн.;
- освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам – 10 103,7 тис. грн.;
- додаткова дотація з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я – 328,2 тис. грн.

Ресурс **загального** фонду бюджету селищної ТГ за власними доходами обрахований у сумі 18 435,0 тис. грн., частка власних доходів у структурі загального фонду бюджету складає 42,57%. (У 2022 році – 50,16%).

Обсяг податку на доходи фізичних осіб по бюджету селищної ТГ на 2023 рік пропонується до затвердження у сумі 9 030,0 тис. грн (48,98% від загальної суми власних надходжень), що менше очікуваних надходжень у 2022 році на 8,24%, або на 810,5 тис. грн. Податок на доходи фізичних осіб, що

сплачується із заробітної плати, розрахований у сумі 6 000,0 тис. грн, податок на доходи фізичних осіб, що сплачується з доходів інших, ніж заробітна плата – 3 000,0 тис. грн, податок на доходи фізичних осіб, що сплачується за результатами річного декларування – 30,0 тис. грн.

Рентна плата за спеціальне використання інших природних ресурсів у проєкті бюджету ТГ на 2023 рік розрахована у сумі 900,7 тис. грн, у тому числі рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів – 900,0 тис. грн., рентна плата за користування надрами – 0,7 тис. грн.

Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів у бюджеті селищної ТГ заплановано у сумі 50,1 тис. грн.

У проєкті бюджету на 2022 рік ми не плануємо надходження акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (пальне) та ввезених на митну територію України підакцизних товарів (пальне). При надходженні відповідних податків будуть внесені зміни до доходної частини бюджету ТГ.

Важливу роль у формуванні бюджету селищної ТГ мають **місцеві податки і збори**. Розрахункові надходження даного податку на 2023 рік становлять 8 367,7 тис. грн. (45,39%) у тому числі:

- **податок на нерухоме майно**, відмінне від земельної ділянки сплачений юридичними та фізичними особами передбачено у сумі 161,7 тис. грн.;
- **земельний податок** – 600,0 тис. грн.;
- **орендна плата** – 1 800,0 тис. грн.;
- **єдиний податок** пропонується до затвердження у сумі 4 806,0 тис. грн. (менше на 2,19% до очікуваних надходжень у 2022 році).

На 2023 рік у бюджеті селищної ТГ заплановані неподаткові надходження у сумі 86,5 тис. грн., у тому числі:

- **адміністративні штрафи** – 2,0 тис. грн.;
- **плати за надання адміністративних послуг** – 84,0 тис. грн;
- **державне мито** – 0,5 тис. грн;

У частині доходів спеціального фонду бюджету селищної ТГ є надходження, визначені ст. 69¹ Бюджетного кодексу України, з урахуванням доходів, визначених у ч. 1 ст. 71 Бюджетного кодексу України.

Ресурс **спеціального** фонду бюджету селищної ТГ за власними доходами обрахований у сумі 558,8 тис. грн у тому числі:

- екологічний податок – 25,0 тис. грн.;
- власні надходження бюджетних установ – 533,8 тис. грн.

Видатки

З метою збалансування бюджету селищної ТГ та упорядкування сфери видатків, що є основним завданням бюджетної політики на 2023 рік, виходячи із обмежених можливостей ресурсної частини, видаткова частина проєкту бюджету селищної ТГ буде спрямована на вкрай нагальні потреби.

Обсяги видатків на оплату праці працівників бюджетної сфери визначені виходячи з розміру мінімальної заробітної плати з 1 січня 2023 року – 6 700,00 на місяць та посадового окладу працівника І тарифного розряду ЄТС з 1 січня 2023 року – 2 893,00 гривні.

Загальний обсяг видатків бюджету селищної ТГ прогнозується в обсязі

43 855,1 тис. грн., у тому числі обсяг видатків загального фонду у сумі **42 116,2 тис. грн** та видатків спеціального фонду бюджету – **1 738,9 тис. грн.**

Органи місцевого самоврядування

На утримання органів місцевого самоврядування передбачаються видатки загального фонду в сумі 7 299,1 тис. грн, у тому числі на заробітну плату – 6743,1 тис. грн. та оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 193,0 тис. грн.

Обсяг спеціального фонду бюджету на 2023 рік складає 10,0 тис. грн.

Освіта, культура та спорт

Видатки загального фонду бюджету селищної ТГ на **освіту** становлять 23 356,0 тис. грн (55,45% від видатків загального фонду бюджету). Спеціальний фонд по галузі розрахований у сумі 393,8 тис. грн. На заробітну плату проєктом передбачено 19 143,7 тис. грн, на оплату енергоносіїв і комунальних послуг – 1 827,7 тис. грн.

На фінансування **закладів дошкільної освіти** ТГ проєктом бюджету передбачено видатки у сумі 3 555,9 тис. грн, у тому числі загального фонду – 3 497,6 тис. грн., та спеціального – 58,4 тис. грн.

Видатки загального фонду **закладів загальної середньої освіти** складають 18 713,9 тис. грн, з них за рахунок освітньої субвенції – 10 103,7 тис. грн (буде спрямована на заробітну плату педагогічним працівникам загальноосвітніх шкіл громади).

За рахунок бюджету селищної ТГ по галузі «Освіта» будуть фінансуватися наступні програми:

- Програма освіта Чупахівської селищної ради Охтирського району Сумської області в 2023-2026 роках – 1 112,0 тис. грн., з них кошти спеціального фонду в сумі 300,0 тис. грн. на співфінансування придбання шкільного автобуса.

- Програма оздоровлення та відпочинку дітей Чупахівської селищної ради в 2022 році – 94,0 тис. грн;

- Програма розвитку позашкілля «Центру дитячої та юнацької творчості Чупахівської селищної ради на 2022-2026 роки» - 53,0 тис. грн.

На фінансування **інших установ освіти** (позашкільні заклади освіти та інші заклади освіти) проєктом бюджету селищної ТГ передбачено видатки загального фонду бюджету селищної ТГ у сумі 1 054,5 тис. грн.

На фінансування галузі **культура** проєктом бюджету селищної ТГ передбачено 2 531,1 тис. грн., у тому числі за загальним фондом – 2 531,1 тис. грн. По загальному фонду бюджету селищної ТГ у проєкті бюджету передбачено видатки:

- на бібліотеки – 457,0 тис. грн;
- на будинки культури – 1 964,1 тис. грн;
- на Програму розвитку культури Чупахівської селищної територіальної громади на 2022-2024 роки – 110,0 тис. грн.

На виплату заробітної плати з нарахуваннями працівникам установ культури прогнозується 1 623,3 тис. грн на оплату енергоносіїв та комунальних послуг – 636,8 тис. грн.

На фізичну культуру і спорт із загального фонду бюджету заплановано спрямувати 40,0 тис. грн. згідно програми розвиток фізичної культури і спорту на території Чупахівської селищної ради на 2021-2023 роки.

Охорона здоров'я

Фінансування закладів охорони здоров'я у 2023 році відбуватиметься за рахунок коштів Національної служби здоров'я України згідно укладених договорів. Окрім того у проєкті бюджету селищної ТГ на 2023 рік на охорону здоров'я передбачені кошти в сумі 2 565,3 тис. грн. на реалізацію програм, які будуть затверджені разом з рішенням «Про бюджет Чупахівської селищної ТГ на 2023 рік:

Програма фінансової підтримки КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Чупахівської селищної ради на 2023 рік» - 1 855,3 тис. грн.;

Програма забезпечення медичною стоматологічною допомогою населення Чупахівської селищної територіальної громади КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Чупахівської селищної ради на 2023 рік – 300,0 тис. грн.;

Програма забезпечення надання ПМД населенню Чупахівської селищної територіальної громади ліжками денного стаціонару Чупахівської АЗПСМ КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Чупахівської селищної ради на 2023 рік – 254,0 тис. грн.;

Програма безоплатного забезпечення лікарськими засобами за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань, безоплатне забезпечення виробами медичного призначення деяких категорій населення – 156,0 тис. грн.

Соціальний захист населення

Проєктом бюджету селищної ТГ на 2023 рік на соціальний захист передбачено видатки у сумі 3 165,6 тис. грн.

На забезпечення діяльності інших закладів у сфері соціального захисту і соціального забезпечення, з них на заробітну плату – 1 580,5 грн.

Програма соціального захисту населення Чупахівської селищної територіальної громади на 2023 рік – 411,6 тис. грн.;

Програма здійснення компенсаційних виплат за пільговий проїзд окремих категорій громадян автомобільним транспортом на автобусних маршрутах загального користування у приміському сполученні на 2023 рік – 10,0 тис. грн.

Програма виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги на непрофесійній основі на 2023 рік – 600,0 тис. грн.

Програми буде затверджено разом з рішенням «Про бюджет Чупахівської селищної територіальної громади на 2023 рік).

Служба у справах дітей

Проєктом бюджету селищної ТГ на 2023 рік на службу у справах дітей передбачено видатки у сумі 446,1 тис. грн., з них на заробітну плату з нарахуваннями – 368,1 тис. грн., на оплату енергоносіїв та комунальних послуг – 8,0 тис. грн. та на забезпечення Програми захисту прав дітей та розвитку сімейних форм виховання Чупахівської селищної ради на 2023-2024 роким –

53,0 тис. грн.

Видатки на проведення заходів із землеустрою

На фінансування видатків по здійсненню заходів із землеустрою проектом бюджету селищної ТГ на 2023 рік передбачено кошти у сумі 200,0 тис. грн.

Видатки на благоустрій

На фінансування видатків по благоустрою проектом бюджету передбачено видатки у сумі 3 288,0 тис. грн., з них:

Забезпечення водопровідно-каналізаційного господарства (енергоносії і комунальні послуги) – 471,1 тис. грн.

Забезпечення збору та вивезення сміття і відходів, згідно програми «Поводження з твердими побутовими відходами в населених пунктах Чупахівської селищної ради на 2020-2025 роки» - 25,0 тис. грн.

Забезпечення функціонування підприємств установ та організацій, що виконують та надають житлово-комунальні послуги, згідно:

Програми фінансової підтримки Комунального підприємства «Добробут» Чупахівської селищної ради на 2022 рік – 310,0 тис. грн., з них кошти спеціального фонду в сумі 210,0 тис. грн. на придбання основних засобів та спецтехніки (буде затверджено разом з рішенням «Про бюджет Чупахівської селищної територіальної громади на 2023 рік»).

Програми «Розвиток функціонування систем вуличного освітлення, внутрішніх мереж, водо-, електропостачання та водовідведення Чупахівської селищної ради на 2021-2023 роки» – 57,0 тис. грн.

Програми «Розвиток лісового господарства Чупахівської селищної ради на 2021-2023 роки» - 57,1 тис. грн.;

Програми «Соціальний автобус Чупахівської селищної ради на 2021-2023 роки» - 317,8 тис. грн.;

Організація благоустрою населених пунктів – 800,0 тис. грн;

Утримання та розвиток автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури за рахунок коштів місцевого бюджету – 1 250,0 тис. грн. (з них кошти спеціального фонду в сумі 550,0 тис. грн. на виготовлення проектно-кошторисної документації на капітальний ремонт з заміною покриття доріг комунальної власності по вул. Покровська, вул. Шевченка, вул. Садова, вул. Тополянська, вул. Заозерна, пров. Заозерний, пров. Садовий в смт Чупахівка Охтирського району в Сумській області).

Інші видатки

У бюджеті селищної ТГ на 2023 року передбачено кошти на реалізацію:

Програми розвитку малого та середнього підприємництва Чупахівської селищної територіальної громади на 2021-2023 роки – 18,0 тис. грн.

Програми мобілізаційної підготовки та забезпечення заходів пов"язаних із виконанням військового обов"язку, призовом громадян України на строкову військову службу, за контрактом до лав Збройних сил України, та інших військових формувань Чупахівської селищної ради – 4,0 тис. грн.

Програми «Поліцейський офіцер громади Чупахівської селищної ради на 2021-2023 роки» - 50,0 тис. грн.

Програма заходів спротиву Чупахівської селищної територіальної громади на 2023 рік – 200,0 тис. грн.

Також заплановані видатки на іншу діяльність у сфері екології та охорони природних ресурсів в сумі 75,0 тис. грн., з них видатки загального фонду – 50,0 тис. грн., спеціального фонду – 25,0 тис. грн.

Реалізація місцевих/регіональних програм

Проектом бюджету селищної ТГ на 2023 рік передбачені видатки на реалізацію місцевих програм у сумі 8 264,8 тис. грн. (згідно з додатком 7 до рішення).

Начальник фінансового відділу

Анна КАСЬЯНЕНКО